

STRAH

ROMAN ROMANI-ruski car

MILOŠ OBRENOVIČ VI

NJEGOŠ IV-črnogorski

KERALJU-slovenski

ŠORO-CIGANSKI KRALJ

PRVO DEJANJE

PREDGOVOR

Tu so imena potomcev carja in kraljev, kot jih poznamo danes iz preteklosti. Aluzija nastopajočih je zavest, v katero vstopajo ljudje z vsakdanjimi skrbmi. Dejavnost protagonistov je želja strasti, ki je breme, ki ga nosi vsak izmed njih. Vse se dogaja v preprostem meščanskem okolju. Igra ni stilizirana, temveč je realnost v katero stopajo naši junaki. Šele, ko vstopajo skozi resnico, dobijo podobo. Ta podoba se odlikava v vsaki njihovi misli. Z vsakim razgovorom smo bližje tihemu maščevanju plemenitosti nad banalnostjo. V vsakem odnosu se išče skrivnost. Ta skrivnost je izvir lepote. In mora iz dejanja v dejanje rasti. To je preprost odmev njihovega osebnega odnosa do življenja in ljubezni. Skrivnost je beseda in junaška je misel, ki se skuša odigrati.

ROMANI:

Prišlo je do nekega čudesa. Videl sem ga samega. On me udari. Jaz mu pokažem oči. Poznava se. A ne iz Lisbone. Mogoče pozna on koga od vas. On je. Ni mu bilo videti, da prihaja od daleč. Zakaj je tukaj? Kaj je storil ta mladenič? Najbolj pomembno je ga zadržati v igri. Zdi se mi, da nima slovesa. Hotel je izraziti sožalje. Moram ga opremiti. Za zdaj vem le to, da je brez pasu. Nihče ni bil predviden, kogar je pogledal je ostal zvest samemu sebi. Vojno je doživel. Ni ga zlomilo. Najprej je treba razmisliti. Zastavim svoja očala za vaše molčanje. Kuhinja mora biti čista. V pralnici nisem videl, kje bomo dočakali napoved za prihodnje pranje. Samo ena pot vodi skozi labirint ven na svobodo. To je vendar življenje. Čaka vas povabilo na slavlje. Množica bo čakala na nekoga od vas. Da bi povedal, kakšen je odgovor. Eden od vas bo šel na preročišče in začel. Tukaj sem in ni mi žal za troje. Prvo da sem živ. Druga ni na kratko, le izraz občestva, ki je dolgo čakal, da se vračam zaradi sina in hčere. Naj umrem, če tretje ne izpolni se. Mir zavlada bo. Vaš rod bo hodil v novem svetu.

Ta sistem je v trenutku. Vedel sem, a nisem hotel. Mislil sem in dobro vem, karkoli se mi zgodi, da bodo zanamci veliko več povedali o vsem, kar ni mogoče. Zdaj razčistimo na kratko. Vi ste plačali, da me vidite. On je videl mojo brazgotino. Sanjali ste in ste molčali. Nekoga je prizadelo, da sanje niso trajale do konca. Slutili ste omamno držo človeka, ki bo povedal zakaj ga nekdo pozna. Njegov prijatelj. Tako dolgo ga je gledal v svoj spomin. Nasmeh je ukradla solza. Na njegovem licu je videl, kar je iskal. Ni mu bilo, da bi povedal, kakšen je ta svet. Zagrnj svojo kapuco. Nikoli več se nista videla. Težko v sloves naravi je izkusil koprnenje in drget. Pojavi se nad reko. Pogleda na drugo stran. Med brezami na hribu nizdol sede si gleda noge ona. Prstan se zasveti. Prime za drevo. Ga podre. Čez dober mesec jo dvigne v gostilni. Pogleda ji v oči. Imena njenega ne skriva.

Polna luna je. Zvezde sijajo onkraj. Ni dvoma, v katerem bi iskali njega kot žival. Človeka sem spoznal. Našel je sonce preden ga je obsijalo v nebeški svod. Mirne roke mi je pogledal v oči.

Takoj zatem ste opazili, da nosim pas. Stroga načela mojih skrbi so hotela na plano. V vrvežu izginotja sem jo pustil samo. Predstavljajte si najmočnejšo moralo, ki ne popušča. Zvestobo v odločitvi. Tukaj ste vi. Pred vami jaz. Razložil vam bo on. Ne dvomite v njegovo izkušnjo. Govoril bo isti jezik. Če vas bo prepričal, ni do dvoma najti je besede, ker bo povedal kdo sem jaz in kdo je on.

MILOŠ:

Nemilosrdno, neomajno in trdno ste stopili pred obličje. Nekateri v želji, da bi se oprala kri iz vaših obrazov, drugi odločeni pogledati v moje oči. Tista zemlja, ki jo nosite s seboj je črna. Drn kamenja prednikov obkroža dve soteski neprehodni za malika tistih, ki so me hoteli na ukano ubiti v pesti iz kože in prstanov iz žada ob molčanju treh skrivnostih. Prva je pot. Ta v previdnosti se skriva za svetlobo, ki odstira noč minulega začetka. Druga je drža vaših ljubih. Ko me čakate lačni kakor volkovi, da vas nagovorim. Tretja je meso mrtvega kozla. Črna kri kot zemlja in bodalo, za drugi del cesarstva, ki maščuje štiri močno rejene konje. Drvijo od mejnega oniksa iz kamna piramide. Živi vsi vi ostali iz pepela! Počasi jo poišči narod. Naj ne bo ti nerodno brez orožja za to kar potrebuje moja mehka dlan. Ko najdete sestro, jo umije ob izviru tisto dekle, ki siromaka je ondan napojila pri drvišu. On stoji odzadaj prikovan na mojo senco. Ne bo ga našel nihče. V njegovih mislih, ko sem kronal sedem knezov. Dolgo brado sem nosil toliko mlad, da slutnja ni hotela spremeniti vaš ponos.

Zdaj obmolčite še vi. Hvala bogu smo preživeli. Pojdite kamor morate in spomin naj vas ne veže na odkrito zlo, ki ste mu bili priča.

Takšne so moje prsi. Veliko manj sem govoril v življenju. To ve sonce. Zato ostanem zvest z dekletom, ki je med vami. Naj me prosi za roko sama. Naj prekine to tradicijo gospodovega skrbnega pogleda na nekaj več. Ne vesti, ne žalosti, ne solza ni več.

Novo vidim. Več pomladi, kakor je prešteti. Vse je tišje, ko zasveti grom iz trona dvignjenih teles.

Prišel sem vam povedat zakaj smo tukaj. To je naš rod. Ni nas ostalo veliko. Razumeti nam edinstvo dolge ljubezni. Primite se za roke. Ob ognju, ki bo zažarel ob kresni noči bomo vedeli, da je resnica starejša kakor pamet. Takrat si bomo gledali v oči. Veseli nam nova srca, ki prihajajo

svobodi vaših ust imetja. V francoski deželi sem mu stisnil roko
obljube. Izginil je dvom. Ranjen je veliki narod, majhnega skoraj ni več. Zato
ostanite zbrani.

Naj nam ostane smisel, ki so ga hoteli spremeniti. Živo skalo sem
premaknil, da sem stopil v to območje. Na kar je zkrivala. V kelihu je bilo
videti kri. Izlil sem jo v čisto vodo. Ko bom odstopil ga glejte. Prihaja že
povedat. Preživel je. Le on. Jaz tron, ki krono sem zaklenil sam mu tega ne
povem.

NJEGOŠ:

Južnjaške krvi sem. Tukaj je moja družina. Takšen je bil dan. Svinje
neandertalske, Sonce, ki ni sijalo. Luna, ki je ne bo in kri, ki gori. Neki poet je
skočil v tole reko. Zaspale so sanje. Ne vaše. Nekoč je Bog, ki je bil človek
spremenil svet. Vulkani delujejo pod črto spomina. Postavite mi biliard na
to stran. Tragovi se rače po domače in to vam povem v obraz. Za ljubezen
bo povedal tisti, ki bo prišel za mano. Tole amforo brž in urno napolnite z
vodo. Jo dajte v naročje najstarejšim ženskam. Naj umijejo kri. Deklica v
ozdju lovi lučke regratove. Zima bo. Labodje se dvigajo na goro
zeleno. Nekemu človeku se ni dalo vode, prosim, poskrbite za to.

Do dosege tistega testamenta si je narod privoščil veliko več, kot je bila
vredna solza vašega deda, ki je rad govoril. Takšne so skrbi malega
smisla. Njihov tast je storil, ker mu ni preostalo drugega, ko so ga trije
napadli z argumentom, da je umazan in se ima za nekaj več. Ne očitajte mu
tega, kar ni storil. Odpustite mu. Zmorete vi upanje zamolčati z molitvijo. To
je vse!

(pokaže roke. Udari s pestjo po odru. Se obrne. Odide
kakor v trdo spanje tišine noči.)

KERALJU:

Jaz sem južnoslovanski keralju. Živim v hiši po kmečko. Moj grad v bližini propada. V njem je umobolnica. Sanjal sem Leonoro iz Marseilla. V mestih je vse tako spokojno, kot ne bi bila nikoli vojna. Najprej se organizirajte v glavi. Potem začnite lov na plavo ribo. Tretji človek, ki je bil v prestolnici evrope, se je dotaknil starega pravila, da hoteti ženo pomeni spraviti se z njenimi sorodniki. Dovolite mi prosim, da si privoščim tole pivo. In, ko se zbudim spijem še črnega vranca. Do takrat molite tudi vi. Živi in mrtvi bodo prišli v nebo. Spoznanje si naroči delovni razred. Vse je pomembno in grehi so vam odpuščeni. Nikogar več ne zanimajo milijarde vaših skrbi. Tostranstvo je mlajše. Nimam pojma zakaj je prišlo do spoja primitivizma in agresije. V starih časih so rekli, da bo odnesel šalo tisti, ki ne zna šteti do štiri. Se mar sprašujemo zakaj smo ostali živi? Zemlja se vrti okrog svoje osi. Planet se giblje. Mnogi tega ne vedo. Ste vedeli ali izkušenj molčite? Prav je tako. Prinesel sem papir. Na njega bo treba napisati, da vsak ima skrivnost.

Katedrale bom zaščitil z modrostjo, o kateri se ne sprašujte venomer, ko me vidite. Povem vam še to, da sem starejši, kot so namigovali. Nekega človeka so razčetrili s konji. Naj vam bo to, kar niste videli v poduk zato, kar boste živeli.

Tisto, kar sem mislil je pravzaprav vse, kar sem pozabil, preden sem začel govoriti. A klub temu nisem naredil napake. To me srčno razjezi. Bolj kot si mislijo vsi, ki me imajo radi. Začel sem kot vodoinštalater, končal kot gospod. Zato si negujem brke. Mladost je gora, ki je nočem videt. Vsak namreč ima svoje skrbi. (Popije kozarec vode. Odide.)

ŠORO:

Jaz sem mafija. Jaz sem kralj. Jaz sem cigan. Tradicionalni ansambel našega porekla zaigraj! So pota, ki vodijo navzdol. So angeli teme. So nepovratne napake. Veruj ali zemlja te požre. Krivda je večna. Ne bo te vi meni govorili, da se poznamo. Se boste morali malo potruditi. (Iz žepka v suknjiču vzame miška v dlan in se začne z njim pogovarjati)

Hvala mali moj. Hvala ti ko bratu srca mojega. Hvala ti popolnoma.

O, pa ti si naš. Od kod prihajaš? Jaz sem iz Beograda. Vidiš, jaz takoj vidim od kod je kdo. To je moja značilnost. Ti samo ne skrbi. Ti, ko spiš imaš tako odprte oči, kaj neda. Vem kaj ti manjka. Ti bi malo hop, hop. Za vse bomo poskrbeli. Zvečer se oglasi tu pri meni, da se nekaj dogovorima. (Odide)

DRUGI PRIZOR

Mine štirinajst sončnih zahodov. Vreme se naglo spremeni. Začenja se nov dan. Nekomu se zgodi nekaj nepredvidljivega. V spredju pričneta pomensko igro Keralju in Njegoš-lahko karte ni pa nujno.

Njegoš:

Vprašaj zakaj?

Keralju:

Stopi sem.

Njegoš:

Nikoli.

Keralju:

Zakaj si vprašal zadnjič.

Njegoš:

Vidva sta prijatelja, midva nisva tako zavzeta.

Keralju:

Hočeš vzeti ali se ne poznavata?

Njegoš:

Vzamem ne. Poznavata se.

Keralju:

So vsi preživeli?

Njegoš:

Ne! Neki starec je šel pod nogami.

Keralju:

Umrli.

Njegoš:

Stare kosti imam.Stare kosti.

Keralju:

Da te nisem videl.Vozi se mi nekam.

V glavo se ne sme gledat z očitkom,da nekoga
več ni,ki ga nisem poznal.

Njegoš:

Ne govori toliko,raje stori nekaj zase.Nihče ga ni poznal,
nihče ne ve čigav je bil tisti starec.

Keralju:

Dobro srce imaš,da mlajšemu izkažeš spoštovanje.

Njegoš:

To ne sodi med te zidove.

Keralju:

Kar je rekel tam ni povedal sam.

Njegoš:

Če ti bo kdo rekel,da nimaš prav,mu ne daj veljati za
nobeno ceno.

Keralju:

Zato se pogovarjam s tabo.Imam orožje.

Njegoš:

Videl sem ga.

Keralju:

Reci stop in ga pokončam.

Njegoš:

Koga?

Keralju:

Saj ravno to je tisto.Stop,ne čakam.Stop ,ga vidim in
ti ga ne poznaš.

Njegoš:

Te je zmotil?

Keralju:

Niti ne.

Njegoš:

Ne oklevaj! To so tvoje dolžnosti in spretnosti. Niti pozabiš ne, da iz pekla ni vrnitve. Toliko ti povem za začetek. Zemlja je stara gospa. Pojdi.

Njegoš:

(Sam se zamisli.) Zamišljen sem. Toliko sva govorila, da mi je srce zastalo. Le zakaj bi temu bilo kaj slabega? Včasih je to pomenilo nekaj povsem običajnega. Si pogledal lepo dekle in sta molčala vsaj pet minut. Toliko o tem in onem. Vrti se mi od vašega nespoštovanja. Vas slabih dobri ne prenesemo. To še ne pomeni nič novega. Je pa dobro za vaš nov začetek. Stare knjige se pazite. Tukaj je stara knjiga.

Njegoš:

Znate brati. Tudi prav. Verjemite svojim sanjam. Če ni pozabil Šoro teh reči. Vzamem jih s seboj.

ŠORO:

Nimam očeta, mati mi je umrla. Nekaterih stvari ne razumem, druge poznam. Lepši si kot pomlad. Ko pride do tega, da nekoga moraš pogledati z resnico, naj bo to tako kot se spodobi. Če te hoče nekdo ubiti in tega nisi vedel in imaš orožje? Vidite to vas zanima. Takšne so skrivnosti, ki se povedo moškemu v obraz. Še vedno umirajo ljudje, ker se jim smeji nekdo v obraz. Nekdo, ki jih ne mara. Tako vedi tudi ti, nikoli ne povej kakšen je

tvoj način. Nikomur nisi dal bolj jasno vedet in nikomur ne bo jasno, če ne boš dal vedet tistim, ki te sovražijo ko spiš.

MILOŠ:

O Šoro... Ti si tukaj. Se nisva midva nekaj zmenila?

ŠORO:

Ne nisva. Pusti me na miru. Ali ne vidiš, da so tu ljudje?

MILOŠ:

Izdali so te.

ŠORO:

Kdo?

MILOŠ:

Tisti ki mislijo, da si pošten.

ŠORO:

Kdo so ti ljudje, ki mislijo, da bog odpušča njim, če me imajo za poštenega?

MILOŠ:

Raznorazni poštenjaki, ki mislijo, da jih je izdal njihov lastni oče. Med njimi so tudi tati in vagabundi.

ŠORO:

Povej mi za prvega.

MILOŠ:

Oni, ki je delal s tabo nekaj in, tako pravijo, sta bila najboljša prijatelja.

ŠORO:

Misliš Abuja?

MILOŠ:

Njega, ja.

ŠORO:

So bili hitrejši?

MILOŠ:

Ne.

ŠORO:

Bog mi je priča, nisem vedel. Čakal ga bom tri leta. In, če preživim, ga šokiraj z nečim kar se imenuje zdaj od včeraj jutri. Boš?

MILOŠ:

Bom.

TRETJI PRIZOR

Car Romani stopi v ospredje. Zaveje hladen zrak. Kot bi stopil v svojem gradu na tepih. Tapiserije so povsod. Njegova tišina traja dobrih pet minut. Potem se mu zazdi, da sliši neko glasbo. Pred njim zapleše nenadoma, brez slutnje, balerina. Nepremično gleda in strmi vanjo. Kot bi pričakoval odgovor. Nikomur ni lahko.

Car ROMANI:

Ubili so pet mojih potomcev. Prekleti bili v petnajsto koleno svojega nastanka in v trinajsto koleno svojega potomca. Pričakujem odgovor. Vojna se je začela v Koreji. Kaj vam več pomeni? Denar ali življenje. Prepozno ste se odločili za nekaj, kar pomeni resnica skrivnosti njega, ki je soldat. Do nedavnega so mislili, da je zgodovina moderna. Slutili so in vedeli za smrt. Umreti kakor živiš. Pristali na neko spoštovanje tistih, ki pobijajo ljudi, ki ne bodo preživeli zime. Opiram odkrit lov na grešnike, ki so vas dajali v prazno po kosti in krvi. Napolnite kotel z bobrovino. Vzemite si svoj delež kruha in odprite si pijačo.

Srečno pot. Potopa ne bo. Srečno pot.

(V ozadju prihaja Njogoš v copatih.)

NJEGOŠ:

Zdravo...! Ni prekletih sedem noči, da te nisem zaslutil. Katero carstvo se mi ponuja v tako imenitni družbi? Kakšen človek stoji pred svetim pragom. Simbol junaštva nosi s svojo energijo. Je to mogoče? Lahko zdaj stopim tukaj ali sanjam?

Car ROMANI:

Pristopi starosta! Le ne klanjaj se pred mano, da ne bom odpihnil tvojega kolena. Slovanski brat. Kje je vitez, ki te čuva, da mi ne zavre slovanska kri v glavo? O ti brat slovanski, da si hodil po resnico meni dano. Tu imaš roko in mi je ne vzami.

NJEGOŠ:

Raz dva kalinka na dorogoj pasel zlatnoj. Očali? To si ti pravcat pravi.

Car ROMANI:

To pa ti dobro veš, kar denar je.

NJEGOŠ:

Tudi ti imaš prav, ker tako meniš. Si za en bilijard?

CAR ROMANI:

Stalno me spremlja slutnja smrti.

NJEGOŠ:

Verjetno je bila mlada. Pod zvonikom. Tam blizu cerkve. Manastir vodi do džamije in tam je nekaj minoritov.

CAR ROMANI:

Vojska prihaja. Napoved je sledeča...Najprej napadejo Kitajci mene. Potem napadeš ti Kitajce. Državne meje bodo padale kot domine. Ljudje bodo lačni gledali vojno tudi,ko bodo spali. Potem bo Šoro pretepel ženo.

NJEGOŠ:

Zakaj?

CAR ROMANI:

Keralju mu je povedal resnico.

NJEGOŠ:

Kakšno?

CAR ROMANI:

Rdečo.

NJEGOŠ:

Da se ne boš zapletal. Pozno je že. Pojdi spat. Razmislit moram.

NEMA MEDIGRA IN PJASNILO DOGAJANJA V OZADJU

Miloš in Šoro nekje v Evropi. Minilo je ogromno časa. Medtem se je nekaj že končalo. Novemu začetku ni videti konca. Počutita se dobro. Vendar zdaj, ko pišem to dramo spita trdno spanje kraljestva duha. Nista ravno skupaj. Morda bosta prišla na obisk v našo deželo. Dober prijatelj Sergio Napoleon je v Avstriji. Dobro se poznamo. Sin angleške kraljice se je ženil in pričakuje otroka. Toliko je potrebno vedeti in biti seznanjen saj so krljevine Evrope preštete in neosvoljiva trdnjava očetnjave sveta. In ne se izglasovati vragu v predujem božji skrivnosti umetnosti in znanosti. Takšno je to pravilo igre, ki mora biti klena in mirne duše razumljiva. Nekdo ima bedasto vprašanje, ki daje slutnjo, da se da povezati nekaj, kar se povezati ne da. Globoko v mislih sem prišel na ta svet. Ni bilo lahko. Videti mater je čudež, ki ga razume le človek poterpežljive narave. Pisati v enem od Evropskih jezikov tako brez trpeža bi lahko bilo usodno za ustvarjalce. Tega svet ni videl z mero okusa nekoga, ki ne ve kaj je umetnost. Poznati slehernega verodostojno njih samih v celotno družinsko poreklo je iluzija. Bili smo in ostajamo prijatelji. Pripravlja se mešanje nekih razumevanj, ki dajejo uganko na pladenj kot zgolj pogostitev, ne tudi laikom novega časa razumeti težko resnico, da je nocoj prav poseben čas. Ustvarili ste svoje prekrasne sanje. Dolgo časa ste mislili, da je tradicionalno beloto zamenjalo sonce in ne. Gre za klasično v vseh smislih. Smejati se z nekom tako počasi vedo tisti, ki se poznajo. Iz praktičnega razloga se spodobi imeti orodje v roki in pamet pod izkušnjo. Nekdo od njih je pokopan. Vendar to oznaniti se sme na koncu, ko

bo tudi pred vašim cenjenim občestvom tudi umiral. Je pač najstarejši mož. In s ponosom vam pišem za ceno spomina, da je v tej drami to gospod Njogoš. Naposled je počilo. Nekdo se je spomnil nečesa dragocenega. Nekdo je napisal nekaj lepega na deželi. Mleko se je začelo cediti iz tistih starih smislov. Sršeni so pomorili čebele in v hrib se je začelo iti počasneje. Dobro uro hoda je zamenjal lahen tek nekega kurirčka, ki je imel pomembno pošto iz daljnih krajev. Zvonilo je le poredkoma. Nesnice so nesle le toliko, kot se je pojedlo. Vsak je kupoval zase nekaj, kar se ni dalo razložiti nikomur. To so potem spravljali na svoj način za vsak primer, če se komu zmeša od soli. Nekega cefizla so obtožili na dolgotrajno ječo in mu naredili okove, ki jih ni mogoče sneti. Čudež je bil potreben v tej majhni Evropi. Prihajal je čas monogamnosti in izrazitega ljubosumja, zaradi katerega je znal govoriti vsak jezike naučene tako ali drugače. Do imetja ni mogel priti nihče na način, da bi mu družba podarila kaj zastonj. Priiglati si je bilo potrebno tako denar, kot usodo in tudi družino. Zamislite si jutro, potem na hitro morje, ki se zablešči pod sončnimi žarki. Krvave stene starega pogorja, ki neusmiljeno jemlje natančno, kot švicarska ura.

Velike so njihove skrbi. Nebeško carstvo je pod mračno mislijo, ki spremlja angele onkraj vic. Ko se ohladijo spomini, morati živeti kleno in spodobno in pošteno. Čisto nič ni zameriti pogledom iskanja. Spreminja se celotno človeštvo v dobro zgodbo, ki je ni pozabiti.

ŠORO:

Ti si naš. Ne bodi nekulturen, ko ješ, kmet neizobražen. Resno vam pravim. Prišel bo čas, ko vam ne bodo dajali vode. Prah iz ulic v mestih bo jemal ljudi v neznanu. Ljudi, ki ste je pravkar spoznali bodo šli na svoje in potruditi se bo treba za božjo besedo. Naučiti se bo treba molčati. Šofer me je vozil po južni Evropi. Ni mu bilo treba razlagati, koga čakam. Zdaj se vračam. Ni več takšnih časov. Vračajo se ptice, vračam se tudi jaz. Za sabo sem pustil bisago z dokumenti in denarjem ter oblačili. Umil bom noge. Napravil v naravi nekaj zase. Pobožal žival in bom umrl. Vreme je oblačno s padavinami. Čas je za spremembe grmenja in bliskanja. Toča je bila. Sonce je bilo vroče. Pritisk se dviga. Veter piha iz severovzhoda. Problemi vremenske slike so nad Rusijo. Čezmejno selitev divjih živali pospešujejo odstrel pozimi in opažanje v jeseni dobro spočitih oči jutra. Ko padejo tisti smisli pride do glasnega neodobravanja ljudi, ki nimajo nič. Te je treba rekrutirati za vsak slučaj, če pridejo ven. Ko se vračajo se jih ni za bati, vendar ne eden, tudi več je lahko pomembno. Starega časopisa ne najdem. Tistega črno belega. Razmisliti bo treba o svojem molitvenem ritualu. Prah pobira. Tudi vode znajo vzeti nekomu življenje. Ura je točna. Vračam se spat. In komaj kmalu si bom zapomnil, kar se zapomniti da.

ČETRTI PRIZOR

Vse se začinja pri neki debati, kdo je kdo. Koga kdo pozna in koga je kdo videl. Naenkrat Keralju začne razmišljati in gledati. V roki nima drugega kot jakno. Zatišje zavlada prostoru. Nihče drug kot on se sestopi prag besede. Vsak moški, ki ga bo videl, ne bo mogel verjeti božjim očem. Takšno pesem se v življenju sliši le enkrat. Sanjati neponovljivost daru telesa je smrten slučaj nekje daleč stran od vidnega in osvetljenega gospoda. Niti diha ni mogoče videti. Vsi pričakujejo, da bo kaj spregovoril. Morda za njih. Že, že... Toda tukaj so dame zbrane. Da jih ne bi spreletaval srh, se morajo zamisliti. Gre za neko stvar, ki se dogaja. Proti kateri ne more človek nič. Pri živi pameti se razume. Seveda je to tudi uvod v sproščeno razpravo. Naj se svet vrti. Živelo stoletje!

Njegoš, Romani, Šoro, Miloš.

Njegoš:

Zgodba se prične. Prihajajo kurbe. Če vam bo katera všeč, si jo pokličite in privoščite na dušek. Mene pustite na miru.

Šoro:

Jaz častim in dodam še beli prah. Tu so rebra. Nekaj čipsa je ostalo za otroke, naj se nese ven.

Romani:

Tobak pr pustite meni. Mojster naj sešije hlače iz ruskega blaga. Tako bo vse po načrtu, kot se spodobi.

Miloš:

Mleka naj prinesejo v vrčih za bistro vodo. Hočeš ali ne, samo enkrat se spravijo skupaj. Misel naj poteka s tem, kar niso videli. Zažgali so knjižnico, pokopali ljudi. Vračajo se v svoje spomine, zato je čas za novo ero.

Šoro:

Izdajalci bodo tudi prživali? Ali se mi je samo zdelo, da boljši svet dobiva novo podo, kjer stari maliki izginjajo.

Miloš:

Vedno se najdejo tisti, ki delajo za drugega in sproti poročajo o vsem, kar se dogaja za velikimi cestami.

Romani:

Za zadnjo večerjo se je vedelo, da bo božja beseda pomirila narode evrope. Nihče ne sluti kaj se dogaja, ko grehu meso nosi. Naj bo revolucija.

Šoro:

Do nedavnega so ljudje bolehalo za različnimi boleznimi. Veliko jih je umrlo. Se razume, da obstajajo naprednejši postopki. In vendar mir je od boga. Zračunajte si zase!

Njegoš:

Naj bo tudi poroka. Naj se ženita švedska krona in Fellipe.

Miloš: Da ne bomo razgovorjeni. Ne tukaj, tam.

Romani:

In vedno je veljalo, da je tisto, kar je daleč, mestoma nemogoče vzeti na znanje. Kar je blizu, vodi samo v eno smer. Pajdašu poveš manj, da molitev rana v sanjah hodi izza okeana.

Miloš:

Sestri ne bom povedal nekaj, kar zmore sama. Pršteta carstva niso zmeraj narodno razumevanje. Raje zdaj privoščim sebi deci rujnega, kot da znova kri priteče od izvira tam za goro.

Šoro: Smo torej zmenjeni?

Njegoš:

Zaprem te duri, ki vodijo nizdol. Stopnice bi bile preštete. Kar se beli od kamenja svet spreminja to podobo. Nehote sovražijo se tisti, ki iščejo svobode. Ornament in testament se družita ponoči. Obrekujejo preveč. Morda se strah zajedel je v kosti ljudem.

PETI PRIZOR

Keralju v neki družbi v diskoteki. Ne pozna nikogar. Le privid se zdi na odru. Potrebno je pozabiti več, zato ga pravzaprav vidimo. Denarja se ne vidi. Le želja po upanju, ki denar spreminja, človeka ne. Tovrstno podobo vam ni treba opisovati, jo najbrž že poznate.

V njegovih potezah je videti skrbi. Človek si zatisne oči, ko vidi takega človeka. Razumeti ga je treba, brez, da mu karkoli namiguješ. Je eno večjih vprašanj, ki se tukaj zastavlja. Doživljati svojo zgodbo ali spoštljivo opazovati vsak namig, ki bi lahko postal usoden. Niti na misel nam ne pride, da ne bi bili potrpežljivi v znanju in vednosti do dela, ko je ta isti mož spravljal narode ob južnem morju. Vi niste tisti, ki ste presenetili njega, on je presenetil vas. To je zgodba njegovega življenja in njihova najgloblja skrivnost. Zbuja se noč v polnem sijaju. Vzame časopis v roke. Svež in delavski. Postoji, da ne bi bil lepši od lepote. Nezmotljiv obrat sledi. Ni še videl presenečenja, ki ga bo najbrž pretreslo. Po prostoru se začne razlegati glasba.

Keralju:

Ni še čas, da vam povem, kar nosim na duši. Vsakega človeka, preden umre, pogleda smrt. Bodite previdni! Na vratih, ki vodi v pekel, je napisano: «Ni vrnitve». Tam smo zmenjeni. Potem gremo čez tisočere pokrajine, kjer je slišati jok, kričanje, piskanje, moledovanje... Na robu velike vode čaka v kuto zagrnen človek. Ob čolnu za petindvajset ljudi. On bo peljal najšibkejše v nebesa. Potem se začne. Treba bo zadihati kot eno. Narediti prostor vsakemu predlogu. Oprijeti se dela. Najprej ste prišli vi, nekdo od vas me je videl. Potem jih bo treba pozabiti tiste spomine na njih. In, ko bodo razumeli zanamci bo svet drugačen. A ne tisti za vrati. Ko bo tisti, ki je vedel, da sem in ne nosim, bodo tisti, ki želijo molčali.

Miloš:

Le tam se bije svetina nebes! Časi se obračajo. Spet je nekdo skrtil pas sam sebi v obraz. Žena ponovno ni prišla domov. Moška čast je na psu. Možje čakajo in ne vedo ali se gredo nekaj posebnega ali se hočejo spraviti z problemi, ki so skriti daleč v Afriki. Letala pa letijo v vseh smereh, kot da se nikoli niso ustavila. Potuje dandanes kdo peš? Redki. To vam povem in nič drugega. Jasno? Melodija svobode se začinja tam, kjer ni problema. Do razmisleka se obračajo besede dosežene pridobitvam vašega napredka. Šoro: Še sem živ. Ne najdem belih nogavic. Neprestano se ponavlja. Poskrbeti moram za sina.

KONEC PRVEGA DEJANJA """"

DRUGO DEJANJE

Miloš:

Zdaj sva v popolnem svetu.

Šoro:

Si mislil ali veš?

Miloš:

Nihče ne more teh oči razdvojiti.

Šoro:

Ko spiš, gledaš z odprtimi očmi, kajne?

Miloš:

Mogoče. Kako si vedel?

Šoro:

Nisem jaz od včeraj.

Miloš:

Si poznal grško kraljico?

Šoro:

Božja milost reši me modrosti, ki je ne premorem. Naj spomin nikoli me ne
pusti na cedilu.

Miloš:

Ali ni srdita v svojem svetu? Ali mislil sem, da je. Netudi z dosego najine
pečine, ki je nedostopna.

Šoro:

Zmeniva se za kratek in dolgi čas.

Miloš:

Ne kje, pri tebi.

Šoro:

Pojavil se je Djordje, pravijo mu coki.

Miloš:

Kdaj?

Šoro:

Pred tremi ali dvema pomladima.

Miloš:

Kakšen prvoz uporablja?

Šoro:

Motor.

Miloš:

Ne ga zamudit in ne ga zamenjat. On je tvoj prijatelj.

Šoro:

Postil se bom od mleka.

Miloš:

Ne skrbi. Srce te bo vodilo, kose boš pripeljal nazaj.

Šoro:

Koliko skrbi in ena sama mati. Koliko imen in ena sama resnica. Zdaj se ga spomnim. Nosil je bisago. Izrabljene čevlje in ene kavbojke. Nekakšen pas. Kot bi se zbudil iz spomina. Odidem. Še bova govorila. Nad šotoriščem so se pojavile tri zvezde. Bodi dobro.

Romani, Keralju

Keralju:

Milost božja na tvojih očeh in gosje pero v tvojih rokah.

Romani:

Umrl je.

Keralju:

Kdo?

Romani:

Pred smrtjo je govoril o tebi. Rad te je imel. Ni ga junaka, ki bi znal povezati tiste besede. Umrl je Njegoš.

Keralju:

Kje in kdaj, povej takoj!

Romani:

Ob reki so ga našli. Bil je v komi. Ko sem mu pristopil je odprl oči. Začel z besedo rano. Jutro jebilo.

Keralju:

Zdaj vem, da gre zares. Ob tem mi duša od žalosti kriči, ki hoče ven, da videl bi njegovo voljo. Joj, joj, joj... Udari me usoda, ki ožela si gospoda. Velja naj molk do teh spominov.

Romani:

Povedal ni skrivnosti ne izmislil nič si. Le, da bil si z njim, ko ptica rajska preletela vama je od nje kraljice, ki odločila se zate je in vedežu je srce počilo. Predajam ti to pismo. Preberi ga na samem. Toča bo klestila in potres bo omajal ves ta trud, če ne zgodi se kot je rekel.

Keralju:

Kdaj bo pogreb?

Romani:

Jutri.

Keralju:

Kdo pride?

Romani:

Pridejo Črni Jura, Skender in Šaban.

Keralju:

Koliko ljudi se bo zbralo?

Romani:

Ne več kot sto.

Keralju:

Pripravi pipo, nekaj ognjene vode in pašmanski sir.

Romani:

Sedem dni žalovanja za narod in sožalje njegovim. Kakor je zapisano, tako naj tudi bo.

TRETJI PRIZOR

Šoro, Miloš

Miloš:

Potujeva.

Šoro:

Noč je.

Miloš:

Luna sveti.

Šoro:

Da se vidi kam.

Miloš:

Nikoli ne veš.

Šoro:

Vedno v smeri urinega kazalca.

Miloš:

Če se vračaš, ja. Spomini so uteha takšnemu počitku.

Šoro:

Položil bi še tisto, kar pade, da me reši te čudne naslade.

Miloš:

Komaj že čakam lepoto, ki se je dotaknem.

Šoro:

Lepo je, ko se smejijo.

Miloš:

Molčijo tudi.

Šoro:

Zame ena!

Miloš:

Zame dve.

Šoro:

Izvoli,tu nazdravi!

Miloš:

Hvala.Dušo ti priveže,jó pogreje in zbistri.

Šoro:

In še tega...Je domače.

Miloš:

Zemlja je trudna in spokojna.Ne število zvezd.To pot poznam.Da se le ne zaplete z neznanci.

Šoro:

Zato čimdlje.Še trikrat sonce ob zahodu.Nikomur ne reci komu.Še to...poskrbi za denar.

Miloš:

Čakaj ob zadnjem drevesu,kjer se mesto prelije v deželo.

Šoro:Zakaj si žalosten?

Miloš:

Mar čitaš lice mi ali si samo obremenjen z nalogo?

Šoro:

Ne veš,da se nemir prikrade vedno od zadaj.Tvoje so oči junaške,a v letih mojih se primeri,da kot oče se zatoži sinu,kjer čriček poje,tudi mlada rosa je na travi.

Miloš:

Mogoče se ti izpolni!

Šoro:

Katera postaja,prosim?

Miloš:

Ne morem verjeti.

Šoro:

Zagreb.

Miloš:

Ne čakaj!

Šoro:

Pridem.

Miloš:

Kdaj?

Šoro:

Na somrak dva vikenda. Lahko?

Miloš:

Vzemi to. Idi.

Šoro:

Kaj? V kakšnem jeziku govorim?

Miloš: V tem.

ČETRTI PRIZOR

Romani, Keralju

Romani:

Koliko si star?

Keralju:

Šestintrideset.

Romani:

Razumeš ali dvomiš?

Keralju:

Imam jih preštete.

Romani:

Iz misli se vrneva ob dnevu mladosti.

Keralju:

Zakaj?

Romani:

Ker nas hočejo.

PETI PRIZOR

Romani in Miloš

Miloš:

Pridno in počasi napiši strogo obvestilo. Ne zamujaj in jih razumi. Ko bo nekdo vprašal, če ga pozna bog, mu reči, da je predaleč. In potem mu pokaži kosovski nož.

Romani:

Kdaj je dojel, da so stvari mojega kraljestva izkušnje, ki jih ne zaupam nikomur, ki gleda v poreklo. Saj to je vendar sprejem.

Miloš:

Svete knjige so v svetiščih. Redko jih kdo komu podari. Za nekaj mož je treba jamčit. Namreč sestra moja o tem ne more odločat in je poštena kakor ne vsaka.

Romani:

To bo razglas. Posredovanje ljubezni preko žice.

Miloš:

In kdaj se začne vojna z svobodo?

Romani:

Ko se vrnem v Moskvo.

Miloš:

Je še kakšno vprašanje?

Romani:

Da. Pripomniti je treba, da bo sin umrl za mano.

Romani:

Pobili so mi celo družino.

Miloš:

Se boš vrnil?

Romani:

To veva bog ti in jaz.

Miloš:

Kaj pa tisti,ki poslušajo?

Romani:

Vi ste priče. In,če vas kdo vpraša,mu odgovorite v svojem jeziku.

Razumete?

Miloš:

Kdaj?

Romani:

Zjutraj.

Miloš:

Sodil dem tekmo v nogometu.

Romani:

Za koga si navijal?

Miloš:

Za novo državo.Evropo.

Romani:

Kdo je zmagal?

Miloš:

Nihče.

Romani:

Ha,ha,ha...

Miloš:

Boš divjega prasca jedel ali ne?

Romani:

Mogoče.

Miloš:

Boš pil jamnico ali žganje?

Romani:

Na milost božjo ne škodi.

Miloš:

Ko boš prišel v Rusijo, kjer so nekoč živeli tvoji predniki, se ne vrneš več nikoli.

Romani:

Tri carstva so tam prijatelj. Tako rekoč Džugasvilijev več ni, Tugatropovič tudi ne. Ostal sem sam in še z vladat mi ni. Imam hčer. Zamenjat so mi hoteli organ imenovan jetra in so se ubili. Ne se dat. Midva imava smisel. Privoščiva si eno kavo na tvoji stari džezvi. Najprej grem na Češko. Tam me čaka večerja in se bojim.

Miloš: Zdaj si me pa zelo razhudil. Izvoli.

POČITEK

.....
.....
.....
.....

Keralju,Šoro

Keralju:

Romi izhajajo iz Indije.

Šoro:

Ne vsi.

Keralju:

Od kod izhajaš ti?

Šoro:

Iz Beograda.

Keralju:

Zakaj si tako kratek?

Šoro:

Nisem končal vseh šol.

Keralju:

Ampak delal si?

Šoro:

Vse mogoče.

Keralju:

Pogrešaš stare čase?

Šoro:

Niti malo ne.In to jim mora postat jasneje,kakor imajo paragrafe na tabelah.

Keralju:

Sopomenko iščem.

Šoro:

Malenkost moram odspati.Trudnih oči sem.Ne odstiraj okna.

Keralju:

Jakost domovine je zapleten vozle porekla, ki ga raziščejo le redki.

Šoro:

Veliko več je neprešteti, kot so mislili.

Keralju:

Bogati ljudje se hočejo otresti denarja, kar mislijo, vedo, dabi za novi posel ženskam bilo žal imeti, kar imajo. Tako pridejo do zaključka na samem. Le kdo pomembnejši bo rešil takšen narod. Še huje je hladna zima, vse v ledu in pod ničlo trideset in manj.

Šoro:

Kot prikovan na železo in v žveplu do komolcev te ne sprašujem. Se spodobi ženski sezuti čevlje, po tem ko se umije... Tako sem se odločil, da se vrnem.

Keralju:

Oče je umrl. Resnično ni več vojne. Tukaj v teh krajih.

Šoro:

Po čem da sodijo denar, ki ga tako skrbno ocenjujejo. Nekaj se nas pozna. Le malo je še živih od tistih štirindvajset kronanih iz katedrale Notredam.

Keralju:

Zdaj pojdi... K počitku me spravi. Nehote. A vendar bo trajalo še dlje.

TRETJE DEJANJE

Prvi prizor

Šoro, Miloš

Šoro:

Delava kot črna živina.

Miloš:

Zakaj?

Šoro:

Za narod, ki mu ni obstanka.

Miloš:

Izjahaj konja.

Šoro:

Nevihta bo.

Miloš:

Misliš vojna?

Šoro:

Ne. Vsaj tri leta še ne.

Miloš:

Torej pomiri duha.

Šoro:

Daj mi pijače. Žejen sem.

Miloš:

Izpij, domače je.

Šoro:

Bil sem pri ženski.

Miloš:

Resnično sem vesel, da si preživel. To drevo mi je priča. Hoteli so te ubiti. Več jih je bilo. Prestregel sem jih skrit kot krt. Na Jelačičevem trgu. Našli te niso, to je očigledno. Verjtno jim je krajša pamet zakuhala sovraštvo pri ljudeh dobre volje. Tako sva rešena nemira napoti, ki naju še čaka.

Šoro:

Kdo bi vedel, kdo jih pošilja? Nemara se hoče nekdo razširiti. Nekdo, ki itak že ima. Torej ni dovolj beseda. Je potrebno še, da mesto priče merijo moralo. Tako sva vedela že prej, da srečanje bo težko. Ni spodobno, a ti moram povedat. Nehote so se razšli v napačne vode. Ne moreš biti svetnik, kjer nisi rojen, ne živiš in te nihče ne pozna.

Miloš:

Imam klobaso, ovčji sir in kruha. Da se okrepčava.

.....

Miloš:

Najprej sem divjal od družbe do družbe. V meni se je naselil nek čudni nemir. Kakor slutnja po smrti prijatelja, ki razjeda zdravo misel. Začutil sem, da nama hočejo ukrasti skrivnost, ki nam jo je zaupal Njegoš. Ves čas sem mislil, da je skrivnost razgaljena, kot Miloška venera pred ljudmi, ki bi jo teptali in jo nazadnje vrgli na smetišče zgodovine.

Tako sem razljutil marsikaterega v teh krajih. Si opazil, da je plemenitost na težkih prizkušnjah. Da razprodajajo naše premoženje trgovci z umetninami kakor avtomobile. In da je daleč od svetega to kar je veljalo za božje.

Šoro:

Ravno to me razburja. Pregarjajo nas, kakor da smo mi krivi vojna in revščine. Še ljubiti je težko. A nič ne ustavi teh spominov, ko so častili našo zgodbo. Do lepote naših dičnih gospodičen je veljalo pravilo nedotakljivosti. In žene so si lahko izbirale može in poroke so bile blagoslovljene. Zdaj pa delajo kot mravljice za vsakdanji kruh.

Miloš:

Bo prišla nevihta ali zdaj še čakava na koga?

Šoro:

Ne čakava! Le misliva kako prišel bo. Odpr skrinjo in povedal kje se srečamo. Kje skrivnost bomo zavezali tišini. Noči zaupamo in bogu svojo mirno pesem zaigramo.

Miloš:

Tako se govori! Naj Romani in Keralju zaigrata tisto svojo staro pesem. Da prebudimo muze, ki bodo plesale ob zori. Naj svet se spremeni. Naj luna sveti, kakor plamen, ki ljubezni strast razvema. Naj ljudem svoboda v srcu razživi se. In otroci naj v smehu in sreči rastejo. Njihove sanje naj obhodijo to življenje. In želje naj uresničijo se dobrim.

Šoro:

Ko sem videl jo siroto, ni imela nič ob sebi. Le molila je in gledala iskreno me v oči. Položila je toplo dlan. Bil na njej je rožni venec. Z drugo roko mi pokazala je šopek rož. In rekla, vzemi za tvojo ženo. Vzemi in se ne ustavljaj. Našel jo boš tam, kjer je v hribih nad sotesko. Mlada je in lepa, kakor biseri na pesku. To me vleče tja, a še prej nas čaka praznik. In srečanje. Da prižgemo zvezdo nebeško. Da nam upanje prinese blagovest. Da dobijo tvoje besede smisel. Resnica je in resnica bo. Le to vem, da se laži resnica upre.

Šoro:

Ne čakava! Le misliva kako prišel bo. Odprl skrinjo in povedal, kje se srečamo. Kje skrivnost bomo zavezali tišini. Noči vse zaupamo in mirno pesem zaigramo.

Miloš:

Tako se govori! Naj Romani in Keralju zaigrata tisto staro pesem. Da prebudimo muze, ki zaplesale bodo ob zori. Naj svet se spremeni. Naj luna sveti, kakor plamen, ki ljubezni strast razvema. Naj ljudem svoboda v srcu razživi se. In otroci naj v smehu in sreči rastejo. Njihove sanje naj obhodijo to življenje. In želje naj uresničijo se dobrim.

Šoro:

Ko sem videl jo siroto, ni imela nič ob sebi. Le molila je in gledala iskreno me v oči. Položila je toplo dlan, na njej je bil rožni venec. Z drugo roko mi pokazala je šopek rož in rekla; vzemi za tvojo ženo. Vzemi in se ne ustavljaj. Našel jo boš tam v hribih nad sotesko. Mlada je in lepa, kakor biseri na pesku. To me vleče tja, a še prej nas čaka praznik. In srečanje. Da prižgemo zvezdo nebeško. Da nam upanje prinese blagovest. Da dobijo tvoje besede smisel. Resnica bo in resnica je. Le to vem, da se, laž resnici upre.

KERALJU(sam v gori):

Mogočna gora se prmika. Črni kragulji jedo mrhovino. Tu iščem njeno krono in ogrlico, kot je napisano v pismu. Prignalo me je njeno upanje. Njena brezmejna ljubezen. Najprej sem iz čiste strasti hotel umreti. Zdaj nosim jov prsuh. Sledim spominu njenih besed, ki so kakor pečat na moji duši. V njej tli nemir. Svobodo sem iskal, a našel goro. Sive koprene, ki padajo na sence in ptiči, ki trgajo srnjad.

Preženem jih, da ostane mi nekaj za pod zob. Glad me razjeda! Jaz lačen sem resnice. Skrivnosti hočem do dna. Naj luč zasveti mi na pot. Naj vidim čast prelesno v svetlobi. Hrepenim po živi vodi, ki opere mi telo. Da napijem se Božjega studenca. Potem se vrnem med ljudi z nasmehom. Potem mi krikne kri in misli starca zažarijo v plošči zgodovine. Izklesano je na kamnu, ki ga je postavil Bog ve kdo. In piše; Ne sam, ne jutri, ne zaspal, ko hodiš sem! Zbudil si sfingo!

Kjer je kamen, za njim odkoplji, pisalo je v pismu njene hčere. (Na plan potegne krono in ogrlico)

Tako sijajna je, kot je govorila... Sreča polna žalosti. To dam v vrečo, ki jo imam s seboj. To je dediščina. Živi dokaz mojega in njenega ukaza. Čast minljivosti. Moram ga hraniti za svojega grobarja. Moram nesti ta spomin in ga v svoji vasi postaviti na oltar. Naj za rodove bo prihodnje. Potlej kanim na dogovor. Da me ne bodo iskali lačni krvi in moje časti plemenite. A smrt je kakor senca v gori tej, ki diha kakor noč, ko pokriva žensko, ki zaspala je v njej. Še preden sonce pade, se moram vrniti. Do konja, ki me čaka spodaj.

ČETRTO DEJANJE

(EPILOG)

DVOBOJ

MILOŠ, ROMANI

Romani:

Zakaj ta meč? Se hočeš bojevati z mano? Čemu? Povej mi zdaj, ko sem pred
tabo!

Miloš:

Za ime! Za lepoto! Domovino, ki si jo želel za svojo.

Romani:

To so laži! (Prime za meč.)

Miloš:

Ne boš ti meni o kraljestvu, ki ga branim. (Udarita se z mečem.)

Romani:

Če raniš me, mi prazna je uteha.

Miloš:

Ne ranjen kot žival, ki sled bi tu pustila. Za zmago! Čisto je in naj
ostane, kdor pokaže jim srce.

Romani:

Iz brata si se prelevil v leva, ki hoče kar je moje. Če prav razumem, tu te
sunem... (Smrtno ga rani.)

Miloš:

V zadnjem hipu, ko slaviš že zmago, še jaz te pokončam. Za izgubljeno
sago!

(Oba umreta, vsak na svoji strani.)

SVATBA

ŠORO,KERALJU(Ženin in poročna priča.)

Veliko slavje,v ospredju ženin in nevesta. Ob Šorotu je Keralju.
Nazdravljata s penino in svatje vsi nasmejani. Nazdravljajo v čast ženinu in
nevesti. Živel kralj!Živela mladoporočenca!...Je slišati med svati.

Keralju:

Res lepa je tvoja žena.

Šoro:

Mi boš ostal ob strani?

Keralju:

Poljubi jo!Si zvesto ji srce obljubil.

Šoro:

Da mi bo povila sina.

Keralju:

So drugi mrtvi?Sva ostala sama?

Šoro:

Da.Uganka je rešena.Skrivnost razvozlana.Le ti in jaz in tale deva.(Misleč
ženo.)

Keralju:

Torej le še spati,sanjati...In sanjam to življenje dati.

(V ozadju se sliši pesem.)

NAPEV

Ženin in nevesta,

hočeta in gresta.

Ne bič,ne meč,

nikoli več!

Ne bič,ne meč

Nikoli več!